

לְאַחֻזְתֵּנוּ בַיּוֹם שֶׁיִּדְבַר בָּהּ. אַחֻזת לָנוּ קִטְנָה, דָּא
 כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל, דְּאִקְרִי אַחֻזת לְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא.
 וְשָׂדִים אֵין לָהּ, הֵינּוּ דְתַנִּינֵן, בְּשַׁעְתָּא דְקָרִיבוּ
 יִשְׂרָאֵל לְטוֹרָא דְסִינַי, לָא הָוּה בְּהוֹן זְכוּוֹן, וְעוֹבְדִין
 טָבִין, לְאַנְנָא עֲלִיָּהוּ, דְכְּתִיב וְשָׂדִים אֵין לָהּ. דְּהָא
 אֵינוֹן תְּקוּנָא וְשַׁפִּירוּ דְאַתָּתָא, וְלִית שַׁפִּירוּ דְאַתָּתָא
 אֶלָּא אֵינוֹן. מַה נַּעֲשֶׂה לְאַחֻזְתֵּנוּ. מַה יִתְעַבֵּיד מִינָהּ,
 בְּשַׁעְתָּא דְקוֹדֶשָׁא בְּרִיךְ הוּא, יִתְגַּלִּי בְּטוֹרָא דְסִינַי,
 לְמַלְלָא בְּפִתְגָמֵי אוֹרֵייתָא, וְיִפְרַח נְשֻׁמְתַּהוֹן מְנִיָּהוּ.

אָמַר ר' יוֹסִי. בְּהָהוּא שַׁעְתָּא דְקָרִיבוּ יִשְׂרָאֵל
 לְטוֹרָא דְסִינַי, בְּהָהוּא לִילְיָא וְנִגְהִי, תִּלְתָּא
 יוֹמִין דְּלֹא אִזְדָּוְגוּ לְאַנְתְּתֵיָהוּ, אָתוּ מִלְּאֲכִין
 עֲלָאִין, וְקַבִּילוּ לְיִשְׂרָאֵל בְּאַחֻזְתָּא. אֵינוֹן מִלְּאֲכִין
 לְעִילָא, וְיִשְׂרָאֵל מִלְּאֲכִין לְתַתָּא. אֵינוֹן מְקַדְּשִׁין

 לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

בְּשַׁעְתָּא שֶׁהַקּוֹדֶשׁ בְּרִיךְ הוּא יִתְגַּלֶּה בְּהַר
 סִינַי לְדַבַּר אֶת דְּבָרֵי הַתּוֹרָה וְתִפְרַח
 מֵהֶם נְשֻׁמְתָם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּאוֹתָהּ שַׁעְתָּא שֶׁקָּרְבוּ
 יִשְׂרָאֵל לְהַר סִינַי בְּאוֹתוֹ לִילָה וּנְשַׁלְמוּ,
 שְׁלֹשָׁה יָמִים שָׁלֹא הִזְדָּוְגוּ לְנִשְׁוֹתֵיהֶם,
 כָּאוּ מִלְּאָכִים עֲלִיוֹנִים וְקַבְּלוּ אֶת יִשְׂרָאֵל
 בְּאַחֻזָּה. אוֹתָם מִלְּאָכִים לְמַעְלָה,
 וְיִשְׂרָאֵל מִלְּאָכִים מִלְּמַטָּה. הֵם מְקַדְּשִׁים

נַעֲשֶׂה לְאַחֻזְתֵּנוּ בַיּוֹם שֶׁיִּדְבַר בָּהּ. אַחֻזת
 לָנוּ קִטְנָה – זוּ כְּנֶסֶת יִשְׂרָאֵל שֶׁנִּקְרְאת
 אַחֻזת לְקוֹדֶשׁ-בְּרִיךְ-הוּא. וְשָׂדִים אֵין
 לָהּ – הֵינּוּ שֶׁשְׁנִינּוּ, בְּשַׁעְתָּא שֶׁקָּרְבוּ
 יִשְׂרָאֵל לְהַר סִינַי, לֹא הָיָה בָּהֶם זְכוּיֹת
 וּמַעֲשִׂים טוֹבִים לְהִגָּן עֲלֵיהֶם, שֶׁכְּתוּב
 וְשָׂדִים אֵין לָהּ, שֶׁהָרִי הֵם הִתְקוּן וְהִיפִי
 שָׁל הָאִשָּׁה, וְאֵין יָפִי שָׁל אִשָּׁה אֶלָּא הֵם.
 מַה נַּעֲשֶׂה לְאַחֻזְתֵּנוּ – מַה יַּעֲשֶׂה מִמֶּנָּה

שָׁמָּה עֲלָאָה לְעִילָא, וַיִּשְׂרָאֵל מִקִּדְשֵׁינָּה שָׁמָּה
עֲלָאָה לְתַתָּא.

וְאֶתְעַטְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּשַׁבְעֵינָּה בְּתַרְיִן בְּהָהוּא לִילְיָא.
וּמִלְאֲבֵי עֲלָאֵי הָווּ אֲמַרֵי אָחוּת לָנוּ
קַטְנָה וְשָׂדִים אֵין לָהּ, דְּלִית בְּהוּ זַכּוֹן וְעוֹבְדִין
טָבִין. מַה נַּעֲשֶׂה לְאַחוּתְנוּ, כְּלוּמַר מַה יִּקְרַ וְרַבּוּ
נַעֲבִיד לְאַחַתְנָא דָּא בְּיוֹמָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
יִתְגַּלִּי בְּטוֹרָא דְסִינֵי לְמִיָּהֵב לָהּ אוֹרֵייתָא.

(וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי), כְּתִיב הָיוּ נִכְוָנִים לְשִׁלְשֵׁת יָמִים אֵל
תִּגְשׁוּ אֵל אִשָּׁה וְהִינּוּ בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. ר' שְׁמַעוֹן
אָמַר, בְּשַׁעֲתָא דְקוּדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא בָּעָא לְאַתְגַּלְאָה
(דף פ' ע"א) בְּטוֹרָא דְסִינֵי, קָרָא קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְכָל
פְּמִלְיָא דִילִיָּהּ, אָמַר לוֹן, הַשְׁתָּא יִשְׂרָאֵל רַבִּין,
דְּלֹא יִדְעִין גִּימוּסֵי, וְאַנָּא בָּעֵי לְאַתְגַּלִּי עָלְיָהּ, אֵי

לשון הקודש

תורה?

(וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי). כְּתוּב הָיוּ נִכְוָנִים לְשִׁלְשֵׁת
יָמִים אֵל תִּגְשׁוּ אֵל אִשָּׁה, וְהִנּוּ בַיּוֹם
הַשְּׁלִישִׁי. רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, בְּשַׁעֲה
שְׂרָצָה הַקְּדוּשָׁא בְּרוּךְ הוּא לְהַגְלוֹת בְּהַר
סִינֵי, קָרָא הַקְּדוּשָׁא בְּרוּךְ הוּא לְכָל
הַפְּמִלְיָה שְׁלוֹ וְאָמַר לָהֶם: עַבְשׁוּ יִשְׂרָאֵל
תִּינוּקוֹת שְׂאִינָם יוֹדְעִים אֶת הַנְּהַגּוֹתֵי,
וְאַנִּי רוּצָה לְהַתְּגַלּוֹת עֲלֵיהֶם. אִם אֶתְגַּלְּה

אֶת הַשֵּׁם הָעֲלִיּוֹן לְמַעְלָה, וַיִּשְׂרָאֵל
מִקִּדְשֵׁינָּה אֶת הַשֵּׁם הָעֲלִיּוֹן לְמַטָּה.
וְהַתְּעַטְרוּ יִשְׂרָאֵל בְּשַׁבְעִים כְּתָרִים
בְּאוֹתוֹ לִילָהּ, וּמִלְאָכִים עֲלִיוֹנִים הָיוּ
אוֹמְרִים, אָחוּת לָנוּ קַטְנָה וְשָׂדִים אֵין
לָהּ, שְׂאִין בְּהֶם זְכוּיֹת וּמַעֲשִׂים טוֹבִים,
מַה נַּעֲשֶׂה לְאַחוּתְנוּ? כְּלוּמַר, מַה כְּבוֹד
וְגִדְלָה נַעֲשֶׂה לְאַחוּתְנוּ זֶה בַיּוֹם שֶׁהַקְּדוּשָׁא
בְּרוּךְ הוּא יִתְגַּלְּה בְּהַר סִינֵי לְתַתָּה לָהֶם

אֶתְגַּלִּי עַל־יְהוָה בְּחִילָא דְגַבּוּרָה, לָא יִכְלוּן לְמַסְבֵּל.
 אֲבָל אֶתְגַּלִּי עַל־יְהוָה בְּרַחֲמֵי, וַיִּקְבְּלוּן נִימוּסֵי, הָדָא
 הוּא דְכְּתִיב, וַיְהִי בַיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי
 וַדָּאֵי דָאִיהוּ רַחֲמֵי מְנַלָּן. דְּכְּתִיב, (שמואל ב כב) וַיֵּט
 שְׁמוֹם וַיֵּרֶד.

וּבְהַאי אֶתְגַּלִּי קְדָשָׁא בְּרִידָא הוּא לְיִשְׂרָאֵל, אֶקְדִּים
 לָהּ רַחֲמֵי בְּקַדְמוּתָא. וְלִבְתָּר אֶתִּיְהִיב
 לָהּ אֲזַרִּיתָא, מִסְטָרָא דְגַבּוּרָה. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי,
 דְּחָכִי אֶתְחַזִּי לָהּ, דְּבִגְנִינִי בְּדִ יִשְׂרָאֵל אֶקְרוּן.

בְּהֵיוֹת הַבֶּקֶר, דְּכְּתִיב, (שמואל ב כג) בֶּקֶר לֹא עָבוֹת.
 הָאֵי אִי הָזָה עָבוֹת קְדָרוֹתָא אֲשֶׁתִּכַּח, וְלֹא
 אֶתְגַּלִּיָּא חֶס"ד. וְאִימְתִי אֶתְגַּלִּיָּא חֶס"ד. בְּבֶקֶר.
 כְּמָה דְאֶתְ אָמַר, (בראשית מד) הַבֶּקֶר אֹר. דְּכִד נָהִיר
 צִפְרָא, חֶס"ד אֲשֶׁתִּכַּח בְּעֶלְמָא, וְדִינִין מִתְעַבְרָן.

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי, שֶׁכֵּךְ רָאוּי לָהֶם, שֶׁבְּגִלְל
 כֵּךְ נִקְרְאוּ יִשְׂרָאֵל.

בְּהֵיוֹת הַבֶּקֶר, שֶׁכְּתוּב (שם כג) בֶּקֶר לֹא
 עָבוֹת. הֲרִי אִם הָיָה עָבוֹת, אִזּוּ נִמְצְאָת
 קְדָרוֹת וְלֹא הִתְגַּלָּה חֶס"ד. וּמִתִּי מִתְגַּלָּה
 חֶס"ד? בְּבֶקֶר, כִּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית מד)
 הַבֶּקֶר אֹר. שֶׁכְּשֶׁמְאִיר הַבֶּקֶר, נִמְצָא
 חֶס"ד בְּעוֹלָם וְהַדִּינִים עוֹבְרִים. וּבְזִמְנָן
 שֶׁלֹּא מְאִיר הַבֶּקֶר, הַדִּינִים עַד אִזּוּ לֹא

אֲלֵיהֶם כָּכָה הַגַּבּוּרָה – לֹא יוֹכְלוּ לְסַבֵּל.
 אֲבָל אֶתְגַּלָּה עֲלֵיהֶם בְּרַחֲמִים וַיִּקְבְּלוּ
 אֶת הַנְּהֻגוֹתַי. זֶהוּ שֶׁכְּתוּב וַיְהִי בַיּוֹם
 הַשְּׁלִישִׁי. בַּיּוֹם הַשְּׁלִישִׁי וַדָּאֵי, שֶׁהוּא
 רַחֲמִים. מִנְיָן לָנוּ? שֶׁכְּתוּב (שמואל ב כב) וַיֵּט
 שְׁמוֹם וַיֵּרֶד.

וּבְזֶה הִתְגַּלָּה הַקְּדוּשָׁה בְּרוּךְ הוּא
 לְיִשְׂרָאֵל. הַקְּדִים לָהֶם רַחֲמִים בְּתַחֲלָה,
 וְאַחַר נִתְּנָה לָהֶם תּוֹרָה מִצַּד הַגַּבּוּרָה.

וּבְזִמְנָא דְלֹא נָהִיר בְּקָר, דִּינִין עַד כְּעַן לֹא
 מִתְעַבְּרִין. דְּכִתִּיב, (איוב לח) בְּרֵן יַחַד כְּכִי בִקָר וַיִּרְעוּ
 כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. בֵּינֵן דְּאִתְעַבְּרִין אֵינֵן כְּכִיָּא וְנָהִיר
 שְׁמֵשָׁא, בֵּיה שַׁעְתָּא כְּתִיב, בִּקָר לֹא עָבוֹת. וְחֶסֶד
 אִתְעַר בְּעֵלְמָא תַתְּאָה, בְּהֵיָא שַׁעְתָּא כְּתִיב, בְּהֵיָת
 הַבִּקָר. וְכִינֵן דְּמִתְעַבְּרִין כְּכִיָּא בִקָר אִשְׁתַּכַּח. (נ"א
 דְּאִתְעַר בִּקָר, דִּינִין לֹא אִשְׁתַּכַּחוּ)

אָמַר ר' יוֹסִי, בְּהֵיָת הַבִּקָר שָׂאֲרֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ
 הוּא לְאִתְגַּלְגְּלָא בְּטוֹרָא דְסִינֵי. תָּאנָא,
 בְּהֵיָת הַבִּקָר, כִּד אִתְעַר זְכוּתִיה דְּאַבְרָהָם, דְּכִתִּיב
 בֵּיה (בראשית יט) וַיֵּשְׁבֻם אַבְרָהָם בַּבִּקָר.

וַיְהִי קָלֵת וּבְרָקִים, אָמַר רַבִּי אַבָּא, קָלֵת כְּתִיב
 חֶסֶר. תִּרְיִן קָלִין דְּאִתְדְּרוּ לְחַד, דָּא נִפְקָא
 מִן דָּא, רוּחָא מִמֵּיָא. וּמֵיָא מִרוּחָא. תִּרְיִן דְּאֵינֵן
 חַד, וְחַד דְּאֵיָהוּ תִרִי.

לְשׁוֹן הַקּוּדֶשׁ

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בְּהֵיָת הַבִּקָר הַתְּחִיל
 הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַתְגַּלְלוֹת בְּהַר סִינֵי.
 שְׁנִינֵן בְּהֵיָת הַבִּקָר - כְּשֶׁהִתְעוֹרְרָה
 זְכוּתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם שְׁכָתוּב בּוֹ (בראשית יט)
 וַיֵּשְׁבֻם אַבְרָהָם בַּבִּקָר.

וַיְהִי קָלֵת וּבְרָקִים. אָמַר רַבִּי אַבָּא,
 קָלֵת כְּתוּב חֶסֶר. שְׁנֵי קוֹלוֹת שְׁחֻזְרוּ
 לְהֵיָת אַחַד. זֶה יוֹצֵא מִזֶּה. רוּחַ מִמֵּיָם,

עוֹבְרִים, שְׁכָתוּב (איוב לח) בְּרֵן יַחַד כְּכִי
 בִקָר וַיִּרְעוּ כָּל בְּנֵי אֱלֹהִים. בֵּינֵן שְׁעַבְּרוּ
 אוֹתָם כּוֹכְבִים וּמֵאִיר הַשְּׁמֶשׁ, בְּאוֹתָהּ
 שְׁעָה כְּתוּב בִּקָר לֹא עָבוֹת, וְחֶסֶד
 מִתְעוֹרֵר בְּעוֹלָם הַתְּחִתּוֹן. בְּאוֹתָהּ שְׁעָה
 כְּתוּב בְּהֵיָת הַבִּקָר. וְכִינֵן שְׁעַבְּרוּ
 הַכּוֹכְבִים, נִמְצָא הַבִּקָר. (כְּשֶׁהִתְעוֹרֵר הַבִּקָר, דִּינִים

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, קִלְתַּת חֵד, וְאִיהוּ קָלָא רַבְרָבָא
 תְּקִיפָא, דְּלֹא פְּסֻקְתָּ לְעֵלְמִין, הֵהוּא דְכִתְיב
 בֵּיה (דברים ה) קוֹל גְּדוֹל וְלֹא יָסַף דְּהָא שְׂאֵר קָלִין
 אֶת־פְּסֻקָּן, דְּתַנְיָא, בְּאַרְבַּעַה תְּקוּפִין בִּשְׁתָּא, קָלָא
 אֶת־פְּסֻקְתָּ, וּכְדִין דִּינִין מִתְעַרְיָן בְּעֵלְמָא. וְהֵאֵי קָלָא
 דְכִלִּיל שְׂאֵר קָלִין בֵּיה, לֹא אֶת־פְּסֻקָּ לְעֵלְמִין, וְלֹא
 אֶת־עֵבֶר מִקְיֻמָּא שְׁלִים וְתוּקְפָא דִּילֵיהּ. תָּאנָא, הֵאֵי
 קָלָא, קָלָא דְקָלִין, קָלָא דְכִלִּיל כֹּל שְׂאֵר קָלִין.

אָמַר ר' יְהוּדָה, לִית קָלָא, אֶלָּא מִפְּטָרָא דְרוּחָא
 וּמִיָּא וְאֶשָּׁא. וּבְקָלָא (ד"א וּבְלָא) עֵבֶד קָלָא,
 וְאֶת־כִּלִּיל דָּא בְּדָא, וְעַל דָּא כְּתִיב קִלְתַּת וּבְרָקִים,
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הֵינֵנו דְכִתְיַב, (תהלים קלה) בְּרָקִים לְמַטֵּר
 עֲשֵׂה, שְׁלֵהוּבָא בְּעוּטְרֵי, קְטִירָא דְרַחֲמֵי בְּחִיבְתָא,
 דְּלֹא (שְׂקִיע) שְׂכִיחוּ.

לשון הקודש

וְלֹא עוֹבֵר מִקְיֻמָּם שְׁלָם וְהַחֲזוּק שְׁלוֹ.
 שְׁנִינּוּ, קוֹל זֶה קוֹל שֶׁל הַקּוֹלוֹת, קוֹל
 שְׂכוּלֵל אֶת כָּל שְׂאֵר הַקּוֹלוֹת.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵין קוֹל אֶלָּא מִצַּד
 רוּחַ וּמִים וְאֶשׁ, וּבְקוֹל (וּבְכֹל) עוֹשֵׂה קוֹל,
 וְנִכְלָל זֶה בְּזוֹה, וְעַל זֶה כְּתוּב קִלְתַּת
 וּבְרָקִים. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הֵינּוּ מַה שְׂכִיבְתוּב
 (תהלים קלה) בְּרָקִים לְמַטֵּר עֲשֵׂה. שְׁלֵהֶבֶת
 בְּעֻטְרוֹת, קֶשֶׁר שֶׁל רַחֲמִים בְּחִבָּת, שְׁלֵא

וּמִים מְרוּחַ. שְׁנַיִם שֵׁהֶם אֶחָד, וְאֶחָד
 שֶׁהוּא שְׁנַיִם.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, קִלְתַּת אֶחָד, וְהוּא קוֹל
 גְּדוֹל חֲזוּק שְׂאִינּוּ פּוּסֵק לְעוֹלָמִים, הוּא
 שְׂכִיבְתוּב בּוֹ קוֹל גְּדוֹל וְלֹא יָסַף, שְׁהֵרִי
 שְׂאֵר הַקּוֹלוֹת פּוּסְקִים, שְׁשִׁינּוּ, בְּאַרְבַּע
 תְּקוּפוֹת בְּשִׁנְהַת הַקּוֹל נִפְסַק, וְאֵזוּ הַדִּינִים
 מִתְעוּרְרִים בְּעוֹלָם, וְקוֹל זֶה שְׂכוּלֵל בּוֹ
 אֶת שְׂאֵר הַקּוֹלוֹת, לֹא נִפְסַק לְעוֹלָמִים

תָּנָא, ר' יְהוּדָה אָמַר, בְּסֵטֶר גְּבוּרָה, אֲזִרְיִיתָא
 אֶתְיִיְהִיבַת. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִי הָכִי בְּסֵטֶר
 שְׂמָאֵלָא הוּי. אָמַר לִיה, אֶתְהַדַּר לִימִינָא. דְּכִתּוּב,
 (דברים לג) מִימִינוֹ אֵשׁ דַּת לָמוֹ. וּכְתִיב (שמות טו) יִמִּינֶךָ
 יי' נֶאֱדָרִי בַּכַּח וְגו'. אֲשַׁכְּחֵן שְׂמָאֵלָא דְאֶתְחַזֵּר
 לִימִינָא, וְיִמִּינָא לְשְׂמָאֵלָא, הָא גְבוּרָה לְשְׂמָאֵלָא
 (ד"א לִימִינָא).

וְעֵנָן כָּבֵד עַל הָהָר וְגו', עֵנָנָא תְּקִיפָא, דְּשִׁקִּיעַ
 בְּאֶתְרֵיהּ, דְּלֹא נָטִיל. וְקַל שִׁפְרָא חֲזֹק
 מְאֹד, מְגוֹ דְעֵנָנָא תְּקִיפָא הָוָה, נָפִיק הָהוּא קָלָא,
 כְּמָה דְאֶתְ אָמַר (דברים ה) וַיְהִי כְּשִׁמְעֶכֶם אֶת הַקּוֹל
 מִתּוֹךְ הַחֲשָׁךְ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, תְּלַת חֲשׂוּכֵי הוּוּ, דְּכִתּוּב חֲשָׁךְ
 עֵנָן וְעֶרְפֶּל. וְהָהוּא קָלָא הָוָה נָפִיק פְּנִימָאָה
 מִכְּלָהוּ. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, פְּנִימָאָה דְּכִלָּא הָוָה, דְּבִיָּה
 כְּתִיב, קוֹל גְּדוֹל וְלֹא יָסָף.

 לשון הקודש

(שוקעת) מצויים.

וְיִמִּין לְשְׂמָאֵל. הָרִי גְבוּרָה לְשְׂמָאֵל (לִימִין).
 וְעֵנָן כָּבֵד עַל הָהָר וְגו' - עֵנָן חֲזֹק
 שִׁשְׁקוּעַ בְּמִקוּמוֹ, שְׂלֵא לִזְכָּתָהּ. וְקַל שִׁפְרָא
 חֲזֹק מְאֹד - מִתּוֹךְ הָעֵנָן הַחֲזֹק הָיָה יוֹצֵא
 אוֹתוֹ הַקּוֹל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דברים ה) וַיְהִי
 כְּשִׁמְעֶכֶם אֶת הַקּוֹל מִתּוֹךְ הַחֲשָׁךְ.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, שְׁלֹשׁ חֲשָׁכִים הָיוּ,

שְׁנֵינֵהוּ, רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, בְּצַד הַגְּבוּרָה
 נִתְּנָה הַתּוֹרָה. אָמַר רַבִּי יוֹסִי, אִם כֵּן,
 הִיא הִיָּתָה בְּצַד שְׂמָאֵל? אָמַר לוֹ,
 הַחֲזֹרָה לִימִין, שְׂכֵתוּב (דברים לג) מִימִינוֹ
 אֵשׁ דַּת לָמוֹ, וְכִתּוּב יִמִּינֶךָ ה' נֶאֱדָרִי
 בַּכַּח וְגו'. מְצָאנוּ שְׂמָאֵל שֶׁהִתְחַזֵּר לִימִין,

אָמַר ר' אַבְא כְּתִיב (שמות כ) **וְכָל הָעַם רֹאִים אֶת**
הַקּוֹלוֹת. רֹאִים, שְׁמָעִים מִיִּבְעֵי לִיָּהּ. אֶלֶּא
הָכִי תִּנְיָן, אֵינּוֹן קָלִין, הוּוֹ מִתְגַּלְפִּי בְּהָהוּא חֲשׂוֹכָא
וְעֲנָנָא וְקַבְלָא, וּמִתְחַזְיִין בְּהוּ, כְּמָה דְאַתְחַזִּי גּוּפָא,
וְחֲמָאן מַה דְחֲמָאן, וְשִׁמְעִין מַה דְשִׁמְעִין, מִגּוֹ הָהוּא
חֲשׂוֹכָא וְקַבְלָא וְעֲנָנָא, וּמִגּוֹ הָהוּא חִיזוּ דְהוּוֹ חֲמָאן,
הוּוֹ נְהִירִין בְּנְהִירוֹ עֲלָאָה, וַיִּדְעִין, מַה דְלֹא יִדְעוּ
דְרִין אַחֲרָנִין, דְאַתּוּ בְּתַרְיָהוּ.

וּבְלָהוּ, הוּוֹ חֲמָאן אֶפְיִן בְּאֶפְיִן, חָדָא הוּא דְכְּתִיב,
(דברים ה) פָּנִים בְּפָנִים דְכָר יי' עִמָּכֶם. וּמָאן
הוּוֹ חֲמָאן. תְּאֵנִי רַבִּי יוֹסִי, מִנְהִירוֹ דְאֵינּוֹן קָלִין,
דְלֹא הָוָה קוֹל, דְלֹא הָוָה נְהִיר בְּנְהִירוֹ, דְמִסְתַּכְלִי
בִּיהַ פֶּל גְּנִיזוֹן, וְכָל טְמִירִין, וְכָל דְרִין דִּיִּתּוֹן עַד
מְלָכָא מְשִׁיחָא. וּבְגִינֵי כֶךְ כְּתִיב וְכָל הָעַם רֹאִים

לשון הקודש

שְׂרֹאִים, וְשׁוֹמְעִים מַה שְׁשׁוֹמְעִים מִתּוֹךְ
 אוֹתוֹ חֲשָׁךְ וְעֲרַפֶּל וְעֲנָן, וּמִתּוֹךְ אוֹתוֹ
 מִרְאָה שֶׁהָיוּ רֹאִים, הָיוּ מְאִירִים בְּאוֹר
 עֲלִיוֹן, וַיִּוְדָעִים מַה שְּׁלֹא יִדְעוּ דוֹרוֹת
 אַחֲרָנִים שֶׁבָּאוּ אַחֲרֵיהֶם.

וּכְלָם הָיוּ רֹאִים פָּנִים בְּפָנִים, זֶהוּ
 שְׂכַתוֹב פָּנִים בְּפָנִים דְכָר ה' עִמָּכֶם. וּמַה
 הָיוּ רֹאִים? שָׁנָה רַבִּי יוֹסִי, מִדְּאוֹר שֶׁל
 אוֹתָם הַקּוֹלוֹת, שְׁלֹא הָיָה קוֹל, שְׁלֹא הָיָה

שְׂכַתוֹב חֲשָׁךְ עֲנָן וְעֲרַפֶּל. וְאוֹתוֹ קוֹל הָיָה
 יוֹצֵא פְּנִימֵי מִפְּלָם. אָמַר רַבִּי יוֹסִי,
 הַפְּנִימֵי שֶׁל הַכֵּל הָיָה, שָׁבוּ כְּתוֹב קוֹל
 גְּדוֹל וְלֹא יִסְף.

אָמַר רַבִּי אַבְא, כְּתוֹב וְכָל הָעַם רֹאִים
 אֶת הַקּוֹלוֹת. רֹאִים? שׁוֹמְעִים הָיָה צְרִיךְ
 לְהִיְתוֹ! אֶלֶּא כֶךְ שְׁנִינּוּ, אוֹתָם קוֹלוֹת הָיוּ
 נְחַקְקִים בְּאוֹתוֹ חֲשָׁךְ וְעֲנָן וְעֲרַפֶּל וּנְרֹאִים
 בְּהֶם כְּמוֹ שְׁנִרְאָה גּוּף, וְרוֹאִים מַה

אֶת הַקּוֹלֹת, רֵאִים (דף פ"א ע"ב) רֵאִיָּה מִמֶּשׁ.

אָמַר רַבִּי אֱלֻעָזָר, וְכָל הָעַם רֵאִים. רֵאִים: כְּמָה
 דְּאֲמִינָא, דְּחָמוּ מִנְהִירוּ דְּאֵינוּן קִלְוִן, מַה
 דְּלֹא חָמוּ דְרִין בְּתֵרֵאִין אַחֲרֵינִין. אֶת הַקּוֹלֹת: כְּמָה
 דְּאֵת אָמַר, (ישעיה ו) וְאָרָא אֶת יְיָ. וְאָרָא יְיָ, לֹא
 כְּתִיב, אֲלֹא אֶת יְיָ. אוֹף הָבֵא, וְכָל הָעַם רֵאִים
 הַקּוֹלֹת לֹא נֶאֱמַר, אֲלֹא אֶת הַקּוֹלֹת.

כְּגוֹנָא דָּא, אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ, דְּהֵא אֶתִין
 דְּבִאזְרִייתָא, לְאַסְתַּכְּלָא בְּאִזְרִייתָא (ג"א)
 בְּחֻכְמָתָא) אֶתִיחִיבוּ. (שמות כ) כִּפֵּד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת אִמְךָ
 (משלי ג) כִּפֵּד אֶת יְיָ מִהוֹנֶךָ. וְכִלְהוּ לְאַתְכַּלְלָא בְּהוּ
 מְלָה אַחֲרָא. אוֹף הָבֵא, אֶת הַקּוֹלֹת, לְאַסְנָאָה
 הַהוּא קָלָא אַחֲרָא לְתַתָּא, דְּכַנִּישׁ לֹזֵן לְגַבִּיָּה, מַה
 דְּנָפִיק מִנִּיָּהוּ, דְּכִיָּה חָמָאן וּמְסַתְּפִלָן בְּחֻכְמָתָא

לְשׁוֹן הַקּוֹדֶשׁ

לֹא כְּתוּב, אֲלֹא אֶת ה'. אִף כָּאן, וְכָל
 הָעַם רֵאִים הַקּוֹלֹת לֹא נֶאֱמַר, אֲלֹא אֶת
 הַקּוֹלֹת.

כְּמֹז זֶה אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ. שְׁחַרְי
 הָאֲתִים שְׁפַתוֹרָה נִתְּנָו כְּדִי לְהַסְתַּכְּלָ
 בְּתוֹרָה (בְּחֻכְמָתָא). כִּפֵּד אֶת אֲבִיךָ וְאֶת
 אִמְךָ. (משלי ג) כִּפֵּד אֶת ה' מִהוֹנֶךָ. וְכִלְמ
 לְהַכְלִיל בְּהֶם דְּכֵר אַחֲרֵי. אִף כָּאן אֶת
 הַקּוֹלֹת - לְרַבּוֹת אוֹתוֹ קוֹל אַחֲרֵי לְמַטָּה,

מֵאִיר בְּאוֹר, שְׁמַסְתַּכְּלִים בּוּ כָל הַנְּגוּזִים,
 וְכָל הַנְּסַתְרִים, וְכָל הַדּוֹרוֹת שְׁיִבְאוּ עַד
 מְלַךְ הַמְּשִׁיחִי. וּמִשׁוּם כֵּךְ כְּתוּב וְכָל הָעַם
 רֵאִים אֶת הַקּוֹלֹת. רֵאִים - רֵאִיָּה מִמֶּשׁ.
 אָמַר רַבִּי אֱלֻעָזָר, וְכָל הָעַם רֵאִים,
 רֵאִים - כְּמֹז שְׁאֲמַרְנּוּ, שְׂרָאוּ מִהָאוֹר שֶׁל
 אוֹתָם הַקּוֹלוֹת מַה שֶּׁלֹּא רָאוּ דוֹרוֹת
 אַחֲרוֹנִים אַחֲרֵיהֶם. אֶת הַקּוֹלֹת - כְּמֹז
 שְׁנֶאֱמַר (ישעיה ו) וְאָרָא אֶת ה'. וְאָרָא ה'

עֲלָאָה כָּל גְּנֻזִין עֲלָאִין, וְכָל רִזִין טְמִירִין וְסְתִימִין,
 מַה דְּלֹא אֶתְגְּלִיָּא לְדָרִין בְּתַרְאִין, דְּאָתוּ בְּתַרְיָהוֹן,
 וְלֹא לְדָרִין דִּיִּיתוּן לְעֵלְמִין, עַד זְמַנָּא דִּיִּיתִי מִלְּפָא
 מְשִׁיחָא. דְּכֻתִּיב, (ישעיה נב) כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ בְּשׁוּב
 יְיָ צִיּוֹן.

וְאֵת הַלְּפִידִם, בְּקַדְמֵיתָא בְּרָקִים, וְהִשְׁתָּא לְפִידִים.
 כְּלָא חַד. אֲבָל מִדְּאֵתְתַקְנוּ בְּתַקּוּנֵי
 לְאֵתְחֻזָּא, אֶתְקִרוּן הַכִּי.

וְאֵת קוֹל הַשּׁוֹפָר. תָּאֲנִי רַבִּי יִצְחָק, בְּתִיב (תהלים סב)
 אַחַת דְּבַר אֱלֹהִים שְׁתִּים זֶו שָׁמַעְתִּי, כְּמַה
 דְּאֵת אָמַר, אָנְכִי, וְלֹא יִהְיֶה לְךָ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, קַל בְּשׁוֹפָר מִיבְעֵי לִיָּה. הַשּׁוֹפָר
 לְמַה. אֵלֵא, תְּהוּא קוֹל דְּאֶקְרִי שׁוֹפָר.

לשון הקודש

לְפִידִים. הַכֵּל אַחַד. אֲבָל מִשְׁהַתְתַּקְנוּ
 בְּתַקּוּנִים לְהִרְאוֹת, נִקְרְאוּ כְּךָ.
 וְאֵת קוֹל הַשּׁוֹפָר – שְׁנֵה רַבִּי יִצְחָק,
 כְּתוּב (תהלים סב) אַחַת דְּבַר אֱלֹהִים שְׁתִּים
 זֶו שָׁמַעְתִּי, כְּמוֹ שְׁנֵאמַר אָנְכִי, וְלֹא יִהְיֶה
 לְךָ.

אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, קוֹל בְּשׁוֹפָר הִיָּה צְרִיךְ
 לְהִיֹּת! לְמַה הַשּׁוֹפָר? אֵלֵא אוֹתוֹ קוֹל
 שְׁנִקְרָא שׁוֹפָר, שְׁכַתוּב (ויקרא כח) וְהִעֲבַרְתָּ

שְׁכוּנִם אוֹתָם אֵלָיו מַה שְׁיִוצֵא מֵהֶם,
 שְׁבוּ רֹאִים וּמְסַתְּבִים בְּחֻמְהָ עֲלִיוֹנָה
 כָּל הַגְּנֻזִים הָעֲלִיוֹנִים וְכָל הַסּוּדוֹת
 הַטְּמִירִים וְנִסְתָּרִים, מַה שְׁלֹא הִתְגַּלָּה
 לְדוֹרוֹת אַחֲרוֹנִים שְׁבָאוּ אַחֲרֵיהֶם וְלֹא
 לְדוֹרוֹת שְׁבָאוּ לְעוֹלָמִים עַד הַזְּמַן שְׁבָא
 מִלְּךָ הַמְּשִׁיחַ, שְׁכַתוּב כִּי עֵין בְּעֵין יִרְאוּ
 בְּשׁוּב ה' צִיּוֹן.

וְאֵת הַלְּפִידִם – בְּתַחֲלָה בְּרָקִים, וְעַכְשָׁו

בְּכַתִּיב, (ויקרא כה) וְהֵעֵבְרַתְּ שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַּחֲדָשׁ
הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשׂוֹר לַחֲדָשׁ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים, בְּדָא אֶתְבְּרִי
(אתְבְּרִי) שׁוֹפָר.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַה שׁוֹפָר, אֶפִּיק קָלָא, אִשָּׁא
וְרוּחָא וּמִיָּא, אוֹף הָבָא, כִּלָּא אֶתְכַלִּיל
בְּהָאִי, וּמְדָא נְפִיקוֹן קָלִין אֶתְרַנִּין.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, קוּל דְּנִפִּיק מִשׁוֹפָר, דְּמִשְׁמַע
דְּשׁוֹפָר חֵד, וְקוּל נְפִיק מִנִּיה, וְשׁוֹפָר
בְּקִיּוּמִיה שְׁכִיחַ, וּבְגִינֵי כֶּךָ כְּתִיב, קוּל הַשֹּׁפָר.

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר הָכִי, קוּל הַשֹּׁפָר, הַשֹּׁפָר כְּתִיב
חֶסֶר, כְּמָה דְּאֵת אָמַר, (דניאל ו) שֹׁפָר קָדָם
דְּרִינֵשׁ. (דניאל ד) מְלָכֵי יִשְׂרָאֵל עֲלָךְ. (דניאל א) שֹׁפָר
קָדָמִי לְהַחֲוִיָּא.

לשון הקודש

שׁוֹפָר תְּרוּעָה בַּחֲדָשׁ הַשְּׁבִיעִי בְּעֶשׂוֹר
לַחֲדָשׁ בְּיוֹם הַכַּפּוּרִים. בְּזֶה נִבְרָא (נִקְרָא)
שׁוֹפָר.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, מַה שׁוֹפָר מוֹצִיא קוּל,
אִשׁ רוּחַ וּמִיָּא (דִּין חֶסֶד וְרַחֲמִים), אוֹף כְּאֵן הַכֵּל
נִכְלָל בְּזֶה, וּמִזֶּה יוֹצְאִים הַקּוּלוֹת
הָאֲחֵרִים.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, קוּל שִׁיּוּצָא מִשׁוֹפָר,

רַבִּי יְהוּדָה אָמַר כֵּךָ, קוּל הַשֹּׁפָר –
הַשֹּׁפָר כְּתוּב חֶסֶר, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (דניאל ו)
שֹׁפָר קָדָם דְּרִינֵשׁ. (שם ד) מְלָכֵי יִשְׂרָאֵל
עֲלָךְ. (שם א) שֹׁפָר קָדָמִי לְהַחֲוִיָּא.

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, קוֹל הַשֹּׁפָר, אֶתְרָא דְקָלָא נְפִיק
 מִיְהִי, אֶקְרִי שׁוֹפָר. תּוֹ אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן,
 תָּא חַזִּי, קוֹל הַשׁוֹפָר: אֶתְרָא דְקָלָא, הֵיִינוּ דְכִתְיִב,
 (דברים ח) כִּי עַל כָּל מוֹצֵא פִי יִי' יִחְיֶה הָאָדָם. מָאי
 מוֹצֵא פִי יִי'. דָּא קוֹל (ס"א דְנִפְיָק מִשׁוֹפָר וְהָאֵי קוֹל) הַשׁוֹפָר,
 הוּא רַב מִכָּל שְׂאֵר קָלֵי תַתָּאי, וְתַקִּיפָא מִכָּלֵהוּ,
 דְכִתְיִב וְקוֹל שׁוֹפָר חֲזָק מְאֹד, וְעַל כָּל שְׂאֵר קָלִין
 לָא אֶתְמַר חֲזָק מְאֹד. (נ"א אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן) בְּהָאֵי קוֹל
 הַשׁוֹפָר תִּלְיָא כְּלָא, וְדָא הוּא דְאֶקְרִי קוֹל גְּדוֹל,
 דְכִתְיִב קוֹל גְּדוֹל וְלֹא יִסְפֵּי. וְאֶקְרִי (מלכים א יט) קוֹל
 דְמָמָה דְקָה, נְהִירוֹ דְבוֹצִינֵי, דְהוּא נֶדְ וְדָקִיק,
 וְזָכִיד וְנָהִיר לְכָלָא.

דְמָמָה, מַהוּ דְמָמָה. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן, דְבָעֵי בַר
 נָשׁ לְמִשְׁתַּוְּקָא מִיְהִי, וְלְמַחֶסֶם פּוּמִיָּה.
 בְּמָה דְאֶתְ אָמַר, (תהלים לט) אָמַרְתִּי אֲשַׁמְרָה דְרַבִּי

לשון הקודש

שׁוֹפָר חֲזָק מְאֹד, וְעַל כָּל שְׂאֵר הַקּוֹלוֹת
 לֹא נֶאֱמַר חֲזָק מְאֹד. (אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן) בְּקוֹל
 הַשׁוֹפָר הֵנָּה הַכָּל תְּלוּי, וְהוּוּ שְׁנַקְרָא קוֹל
 גְּדוֹל, שְׁכִתְיִב קוֹל גְּדוֹל וְלֹא יִסְפֵּי. וְנַקְרָא
 קוֹל דְמָמָה דְקָה, אֹר הַמְּנוֹרוֹת, שְׁהוּא
 נֶדְ וְדָקִיק וּמְזֻבָּד וּמְאִיר לְכָל.

דְמָמָה, מַה זֶה דְמָמָה? אָמַר רַבִּי
 שְׁמַעוֹן, שְׁצָרִיד אָדָם לְשַׁתֵּק מִמְּנוּ

רַבִּי שְׁמַעוֹן אָמַר, קוֹל הַשֹּׁפָר – מְקוּם
 שְׁקוֹל יוֹצֵא מִמְּנוּ נַקְרָא שׁוֹפָר. עוֹד אָמַר
 רַבִּי שְׁמַעוֹן, בֵּא וְרֵא, קוֹל הַשֹּׁפָר –
 מְקוּם שֶׁל קוֹל, הֵינּוּ שְׁכִתְיִב (דברים ח) כִּי
 עַל כָּל מוֹצֵא פִי הוּא יִחְיֶה הָאָדָם. מַה זֶה
 מוֹצֵא פִי הוּא? זֶה קוֹל (ס"א שְׁיוֹצֵא מִשׁוֹפָר, וְזֶה קוֹל)
 הַשׁוֹפָר, הוּא גְּדוֹל מִכָּל שְׂאֵר הַקּוֹלוֹת
 הַתְּתִיבִימִים וְחֲזָק מִכָּלֵם, שְׁכִתְיִב וְקַל

מִחֲטוֹא בְּלִשׁוֹנִי אֲשַׁמְרָה לְפִי מִחֶסֶם. דְּמָמָה אִי־הִי
 שְׁתוּקָא דְלֹא אֲשַׁתְּמַע לְבַר. וַיֵּרָא הָעַם וַיִּנְעוּ
 וַיַּעֲמְדוּ מֵרַחֵק, דְּחִמּוֹ מַה דְּחִמּוֹ. וַיִּנְעוּ כְּמָה דְאֵת
 אָמַר (ישעיה ו) וַיִּנְעוּ אַמּוֹת הַסְּפִים מִקּוֹל הַקּוֹרֵא.

תָּאנָא, מַה כְּתִיב בֵּיהּ בִּיחֻזְקָאֵל, כִּד חָמָא גְבוּרָן
 נִימוּסֵי קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא, דְּכְתִיב, (יחזקאל א)
 וַאֲרָא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה בָּאָה וְגו', רוּחַ סְעָרָה אֲמַאי.
 אָמַר רַבִּי יוֹסִי, לְתַבְרָא אַרְבַּע מִלְּפָוִן. אָמַר רַבִּי
 יְהוּדָה, תַּנְיִנָא, רוּחָא רַבָּה, דְּאֵתְעַר בְּנִימוּסֵי גְבוּרָה
 דְלְעִילָא בָּאָה מִן הַצְּפוֹן. מִצְּפוֹן לֹא כְתִיב אֱלָא מִן
 הַצְּפוֹן הֵהוּא דְאֲשַׁתְּמוּדַע לְעִילָא, הֵהוּא דְטָמִיר
 וְגַנְיָ לְעִילָא.

עָנָן גְּדוֹל וְאֵשׁ מִתְּלַקְחָת, דְּהָזָה אַחִיד בֵּיהּ, (ס"א וְלֹא
 אַחִיד, אַחִיד בְּסִטְרוֹי וכו'), וְלֹא הָזָה אַחִיד בְּסִטְרוֹי

לשון הקודש

שְׁכֵתוּב (יחזקאל א) וַאֲרָא וְהִנֵּה רוּחַ סְעָרָה
 בָּאָה וְגו'. לְמָה רוּחַ סְעָרָה? אָמַר רַבִּי
 יוֹסִי, כְּדִי לְשַׁבַּר אַרְבַּע מִלְּכִיּוֹת. אָמַר
 רַבִּי יְהוּדָה, שְׁנִינּוּ, רוּחַ גְּדוּלָה
 שְׁמַתְעוֹרְרַת בְּהִנְהֻגוֹת הַגְּבוּרָה שְׁלִמְעָלָה
 בָּאָה מִן הַצְּפוֹן. לֹא כְתוּב מִצְּפוֹן אֱלָא
 מִן הַצְּפוֹן, מִן אוֹתוֹ הַצְּפוֹן, אוֹתוֹ שְׁנוּדַע
 לְמַעְלָה, אוֹתוֹ שְׁטָמִיר וְגַנְיָ לְמַעְלָה.
עָנָן גְּדוֹל וְאֵשׁ מִתְּלַקְחָת, שְׁהִיָּה אַחוּ

וְלַחֶסֶם אֵת פִּי, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (תהלים ט)
 אֲמַרְתִּי אֲשַׁמְרָה דְרַבִּי מִחֲטוֹא בְּלִשׁוֹנִי
 אֲשַׁמְרָה לְפִי מִחֶסֶם. דְּמָמָה הִיא
 שְׁתִּיקָה שְׁלֵא נִשְׁמַעַת הַחוּצָה. וַיֵּרָא הָעַם
 וַיִּנְעוּ וַיַּעֲמְדוּ מֵרַחֵק, שְׂרָאוּ מַה שְׂרָאוּ.
 וַיִּנְעוּ, כְּמוֹ שְׁנַאֲמַר (ישעיה ו) וַיִּנְעוּ אַמּוֹת
 הַסְּפִים מִקּוֹל הַקּוֹרֵא.

שְׁנִינּוּ, מַה כְּתוּב בִּיחֻזְקָאֵל כְּשִׁרְאָה
 גְבוּרוֹת הַנְּהֻגוֹת הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא,

לְאַתְעָרָא דִּינָא, דְּתַנִּינֵן, תְּלַת זְמַנִּין בְּיוֹמָא, יִנְקָא
 תְּהוּא דִּינָא קִשְׂיָא, בְּקַרְדִּיטֵי גְלִיפִין מִסְטָרָא
 דְּגִבּוּרָה, הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְאִשׁ מִתְּלַקְחַת. בְּגִין
 לְאַתְעָרָא בְּעֵלְמָא.

וְכֵּה מַבְסָם לִיה, תְּהוּא דְכְּתִיב פִּיה וְנִגְה לֹו סְבִיב.
 דְּתְהוּא זִיחָרָא דְאַסְחָר לִיה מְכָל סְטָרוֹי,
 מַבְסָם לִיה, וּמִתְקִין לִיה, בְּגִין דְּלֹא לְהוּי דִּינָא
 קִשְׂיָא, וְיִיכְלוֹן בְּנֵי נָשָׂא לְמַסְפְּלִיה.

וּמִתּוֹכָה בְּעֵין חֲשֵׁמֶל, (יחזקאל א) תְּאָנָא, וּמִתּוֹכָה:
 וּמִגְּוֹה. בְּעֵין חֲשֵׁמֶל, מָאֵי חֲשֵׁמֶל.
 אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, חֵיוֹת אִשָּׁא מְמַלְלָא.

תְּאָנָא, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, חֲשֵׁמֶל: מַה דְּהוּא לְבָא
 לְאַשָּׂא, דְכְּתִיב מִתּוֹךְ הָאִשׁ בְּעֵין
 חֲשֵׁמֶל. וְלֹא חֲשֵׁמֶל מִתּוֹךְ הָאִשׁ, מִגּוֹ אִשָּׁא

לשון הקודש

בְּדִי שְׁלֹא יְהִיָּה דִּין קִשְׂיָה וְיִיכְלוֹן בְּנֵי אָדָם
 לְסַבֵּל אוֹתוֹ.

וּמִתּוֹכָה בְּעֵין חֲשֵׁמֶל. שְׁנִינֵנו, וּמִתּוֹכָה
 – וּמִתּוֹכָה. בְּעֵין חֲשֵׁמֶל – מַה זֶה
 חֲשֵׁמֶל? אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, חֵיוֹת אִשׁ
 מְדַבְּרוֹת.

שְׁנִינֵנו, אָמַר רַבִּי יוֹסִי, חֲשֵׁמֶל – מַה
 שְׁהִיָּה לֵב לְאִשׁ, שְׁכָתוּב מִתּוֹךְ הָאִשׁ
 בְּעֵין חֲשֵׁמֶל. וְלֹא חֲשֵׁמֶל מִתּוֹךְ הָאִשׁ,

בו (ולא אֲחוּה, אֲחוּה בצדדי) וְלֹא הָיָה אֲחוּו
 בְּצִדּוֹ לְעוֹרֵר הַדִּין, שְׁשָׁנִינוּ, שְׁלֹשׁ
 פְּעָמִים בְּיוֹם יוֹנֵק אוֹתוֹ דִּין הַקִּשְׂיָה
 בְּמַמְנִים חֲקוּקִים מִצַּד הַגִּבּוּרָה. זֶהוּ
 שְׁכָתוּב וְאִשׁ מִתְּלַקְחַת, בְּדִי לְעוֹרֵר
 בְּעוֹלָם.

וְכֵּה מַבְסָם אוֹתוֹ? אוֹתוֹ שְׁכָתוּב בו
 וְנִגְה לֹו סְבִיב. שְׁאוֹתוֹ זֶהר שְׁמַקּוּף אוֹתוֹ
 מְכָל צְדָדִיו מַבְסָם אוֹתוֹ וּמִתְקִין אוֹתוֹ

דְּאִיהִי לְגוּ בְּאֶשָּׁא. בְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל דְּאִיהִי בְּתַר
 אַרְבַּע דְּרָגִין, דְּכַתִּיב, רוּחַ סְעָרָה, עֲנַן גְּדוֹל,
 וְאֵשׁ מִתְּלַקְחַת, וְנִגְהָ לֹּ (דף פ"ב ע"א) סְבִיב. וּמִתּוֹכָהּ
 בְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ, תְּהוּא דְּכַתִּיב בֵּיהּ
 וְאֵשׁ מִתְּלַקְחַת.

תַּנְיָא רַבִּי יוֹסִי בַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר, חָמוּ יִשְׂרָאֵל
 חָמָא, מַה דְּלֹא חָמָא יְחֻזְקָא לְבֵן בּוּזִי,
 וּכְלָהּוּ אֶתְדַבְּקוּ בְּחֻכְמָתָא עֲלָאָה יְקִירָא. חֲמִשָּׁה
 דְּרָגִין דְּקַלִּין, חָמוּ יִשְׂרָאֵל בְּטוֹרָא דְּסִינֵי. וּבְחֲמִשָּׁה
 דְּרָגִין אֵלִין אֶתְיִיהִיבַת אוֹרֵייתָא. דְּרָגָא חֲמִישָׁאָה
 הוּא, דְּכַתִּיב קוֹל הַשֹּׁפָר. יְחֻזְקָא לְקַבְּלִיהוֹן חָמָא
 חֲמִשָּׁה דְּרָגִין דְּאִינוּן לְבַר מֵאֵלִין, דְּאִינוּן רוּחַ
 סְעָרָה, עֲנַן גְּדוֹל, וְאֵשׁ מִתְּלַקְחַת, וְנִגְהָ לֹּ סְבִיב,
 בְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל.

לשון הקודש

בְּן בּוּזִי, וְכֻלָּם גְּדַבְּקוּ בְּחֻכְמָה עֲלִיּוּנָה
 נְכַבְּדָה. חֲמֵשׁ דְּרָגוֹת שֶׁל קוֹלוֹת רְאוּ
 יִשְׂרָאֵל בְּהַר סִינַי, וּבְחֲמֵשׁ הַדְּרָגוֹת
 הִלְלוּ נִתְּנָה תּוֹרָה. דְּרָגָה חֲמִישִׁית הוּא,
 שְׁכֵתוּב קוֹל הַשֹּׁפָר. בְּנִגְדָם רָאָה יְחֻזְקָא
 חֲמֵשׁ דְּרָגוֹת שֶׁהֵן חוּץ לְאֵלָהּ, שְׁהֵם: רוּחַ
 סְעָרָה, עֲנַן גְּדוֹל, וְאֵשׁ מִתְּלַקְחַת, וְנִגְהָ
 לֹ סְבִיב, בְּעֵין הַחֲשֵׁמֶל.

מִתּוֹךְ אֵשׁ שֶׁהִיא לְתוֹךְ אֵשׁ. בְּעֵין
 הַחֲשֵׁמֶל, שֶׁהִיא אַחַר אַרְבַּע דְּרָגוֹת,
 שְׁכֵתוּב רוּחַ סְעָרָה, עֲנַן גְּדוֹל, וְאֵשׁ
 מִתְּלַקְחַת, וְנִגְהָ לֹּ סְבִיב. וּמִתּוֹכָהּ בְּעֵין
 הַחֲשֵׁמֶל מִתּוֹךְ הָאֵשׁ, אוֹתוֹ שְׁכֵתוּב בּוּ
 וְאֵשׁ מִתְּלַקְחַת.

שְׁנֵינֵיהּ, רַבִּי יוֹסִי בַר רַבִּי יְהוּדָה אָמַר,
 רְאוּ יִשְׂרָאֵל כָּאֵן מַה שֶׁלֹּא רָאָה יְחֻזְקָא

**אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּיִשְׂרָאֵל כְּתִיב, (דברים ה) פָּנִים
 בְּפָנִים דְּבַר יי' וְגו'. בִּיחְזֻקָאֵל כְּתִיב, כְּעֵין,
 וּדְמוּת, כְּמֵאן דְּחָמִי בְּתַר כּוּתְלִין סְגִיאוֹן, כְּמֵאן
 דְּחָמִי בַר נָשׁ בְּתַר כּוּתְלָא. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַה
 דְּחָמוּ יִשְׂרָאֵל, לָא חָמָא נְבִיאָה אַחְרָא, כֹּל שְׂפִין מַה
 דְּחָמָא מִשָּׁה, דְּלֵא חָמָא נְבִיאָה אַחְרָא. (ס"א כָּל שְׂפִין בַּר
 נָשׁ אַחְרָא) וּכְפָאָה חוּלְקִיָּה, דְּכְתִיב בֵּיהּ, (שמות לד) וַיְהִי שֵׁם
 עִם יי' וְלֹא בְּחִיזוֹ אַחְרָא, כְּמַה דְּכְתִיב, (במדבר יב)
 וּמִרְאָה וְלֹא בְּחִידוּת.**

**אָמַר רַבִּי יוֹסִי, תָּא חֲזִי, כְּתִיב, (יחזקאל א) (ב' א) הִיָּה
 הָיָה דְּבַר יי', נְבוּאָה לְשַׁעְתָּא הִתְתָּה. ר'
 יְהוּדָה אוֹמַר, לְקִיּוּמָא הוּא דְאַתָּא, דְּאַצְטְרִיךְ
 לְמַחְזֵי בְּגִינִיחוֹן דְּיִשְׂרָאֵל, לְאַשְׁתְּמוּדְעָא דְהָא לָא
 שְׂבִיק לִזְוֹן קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא, וּבְכָל אֲתַר דְּמִתְפְּזֵרִין
 יִשְׂרָאֵל בְּגִלּוּתָא, עִמְחוֹן הוּא שְׂרִיא.**

 לְשׁוֹן הַקּוּדֵשׁ

(שמות לד) וַיְהִי שֵׁם עִם ה', וְלֹא בְּמִרְאָה
 אַחַר, כְּפִתּוּב (במדבר לד) וּמִרְאָה וְלֹא
 בְּחִידוּת.

**אָמַר רַבִּי יוֹסִי, בַּא וְרָאָה, כְּתוּב הִיָּה
 הָיָה דְּבַר ה'. נְבוּאָה לְשַׁעְתָּה הִתְתָּה. רַבִּי
 יְהוּדָה אוֹמַר, לְקִיּוּם הוּא בַּא, שְׁהַצְטְרִיךְ
 לְהִיּוֹת בְּשִׁבְלֵי יִשְׂרָאֵל, לְהוֹדִיעַ שְׁהָרִי
 לָא עָזַב אוֹתָם הַקּוּדֵשׁ בְּרוּךְ הוּא, וּבְכָל**

**אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בְּיִשְׂרָאֵל כְּתוּב (דברים
 ה) פָּנִים בְּפָנִים דְּבַר ה' וְגו'. בִּיחְזֻקָאֵל
 כְּתוּב כְּעֵין, וּדְמוּת, כְּמִי שְׂרוּאָה אַחַר
 כְּתָלִים רַבִּים, כְּמִי שְׂרוּאָה אֲדָם אַחַר
 כְּתָל. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, מַה שְׂרָאוּ
 יִשְׂרָאֵל – לָא רָאָה נְבִיא אַחַר. כֹּל שְׂפִין
 מַה שְׂרָאָה מִשָּׁה שְׁלֵא רָאָה נְבִיא אַחַר
 (כָּל שְׂפִין אֲדָם אַחַר). אֲשֶׁרִי חֲלָקוּ, שְׂפִתּוּב בּוֹ**

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הִיָּה הִיָּה: דְּחָמָא וְלֹא חָמָא,
 דְּקָאִים בְּאֵינוּן מְלִין, וְלֹא קָאִים. הָדָא הוּא
 דְּכְתִיב וְאָרָא בְּעֵין חֲשָׁמַל, וְלֹא חֲשָׁמַל אֲבָל
 יִשְׂרָאֵל, מַה כְּתִיב בְּהוּ, וְכָל הָעַם רֹאִים אֶת
 הַקּוֹלֹת, כָּל חַד וְחַד חָמָא, כְּדָקָא חֲזִי לֵיהּ.

דְּתַנְיָא, כָּל חַד וְחַד הוּוּ קִיַּיְמִין שׁוּרִין שׁוּרִין,
 תְּחוּמִין תְּחוּמִין, וְכְדָקָא אֶתְחִיזִי לְהוּ, חָמוּ כָּל
 חַד וְחַד.

השלמה מההשמטות (סימן א)

וְכָל הָעַם רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת וְאֵת הַלְּפִידִם. (שמות)
 כ) וְכִי רֹאִים אֶת הַקּוֹלֹת אֲלֵא וְכָל הָעַם
 רֹאִים אֵת הַקּוֹלֹת, אוֹתָן קוֹלֹת שְׁנֵאמַר (תהילים כ"ט)
 קוֹל יְיָ עַל הַמַּיִם אֵל הַכְּבוֹד הִרְעִים. קוֹל יְיָ בְּכַח.
 וְאוֹמֵר (ישעיה י) בְּכַח יְדֵי עֲשִׂיתִי. וְאוֹמֵר (ישעיה מח) אֶף

לשון הקודש

שורות שורות, תחומים תחומים, וכמו
 שראוי להם ראו כל אחד ואחד.

השלמה מההשמטות (סימן א)

(שמות כ) וְכָל הָעַם רֹאִים אֵת הַקּוֹלֹת וְאֵת
 הַלְּפִידִם. וְכִי רֹאִים אֵת הַקּוֹלֹת?
 אֲלֵא וְכָל הָעַם רֹאִים אֵת הַקּוֹלֹת, אוֹתָם
 קוֹלֹת שְׁנֵאמַר (תהילים כט) קוֹל יְיָ עַל הַמַּיִם
 אֵל הַכְּבוֹד הִרְעִים. קוֹל יְיָ בְּכַח. וְאוֹמֵר
 (ישעיה י) בְּכַח יְדֵי עֲשִׂיתִי. וְאוֹמֵר (שם מח) אֶף

מקום שישראל מתפזרים בגלות, הוא
 שרואי עמָהם.

אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, הִיָּה הִיָּה – שְׂרָאָה
 וְלֹא רָאָה, שְׁעוּמַד בְּאוֹתָם דְּבָרִים וְלֹא
 עוּמַד. זְהוּ שְׂפְתוּב וְאָרָא בְּעֵין חֲשָׁמַל,
 וְלֹא חֲשָׁמַל. אֲבָל יִשְׂרָאֵל מַה כְּתוּב
 בְּהֵם? וְכָל הָעַם רֹאִים אֵת הַקּוֹלֹת. כָּל
 אֶחָד וְאֶחָד רָאָה כְּרָאוּי לוֹ.

שְׁשֵׁנִינֵנוּ, כָּל אֶחָד וְאֶחָד הִיוּ עוֹמְדִים